

SAURINS

A LA RECERCA DE L'AIGUA

Aquest 2013 és l'Any Internacional de la Cooperació en l'Esfera de l'Aigua. El seu objectiu és sensibilitzar sobre la importància d'aquest element tan important, que molt sovint, massa sovint, malbaratem. Fa relativament poc, en un programa de televisió, l'eminent paleontòleg Eudald Carbonell dissertava sobre la teoria, que poc o molt ja havíem sentit a d'altres intel·lectuals i polítics, que vaticinava que els conflictes de la humanitat —que actualment se centren en les qüestions per al control dels recursos energètics— experimentarien en un futur no gaire llunyà un gir per centrar-se en el control dels recursos hídrics.

A partir de l'evolució dels grups de caçadors recol·lectors nòmades cap a comunitats productores sedentàries, la recerca de l'aigua, la seva localització i la seva extracció han estat un dels grans reptes de les comunitats humanes, els quals encara duren. L'aigua és vital per a la supervivència de l'home, però al mateix temps és imprescindible per a la majoria dels processos econòmics que desenvolupem, tant de producció d'aliments com de producció de tot tipus de béns.

Un dels mètodes emprats per localitzar aigua al subsòl és la radioestèsia, entesa com una pretesa sensibilitat especial de certes persones per captar radiacions, cosa els permet descobrir vetes d'aigua, metalls, objectes amagats, etc.

A casa nostra les persones que exerceixen la tècnica radioestèsica reben el nom de *saurins*. I com que en aquest cas el nom fa la cosa, ens remetrem a l'etimologia del mot per entendre el concepte que ens ocupa. La paraula *saurí* prové de l'àrab *Al zuharí*, que vol dir il·luminat, que disposa del do de la vidència, que veu on els altres no veuen res. Però si anem a cercar el significat al diccionari, en aquest cas al DIEC 2, ens dibuixa ja un personatge més concret, amb la definició següent: "Persona que amb una vareta a la mà o altre mitjà endevina o pretén endevinar l'existència d'aigües subterrànies o altra cosa oculta sota terra". En aquest cas la definició és quasi bé iconogràfica ja que el presenta amb una vareta, que és una de les eines tradicionals dels saurins amb les quals, majoritàriament i fins i tot inconscientment, identifiquem aquesta pràctica. De fet, la primera imatge d'un saurí de la qual disposem és precisament usant una vareta en forma d'"Y". La imatge en qüestió correspon a una pintura parietal, d'uns vuit mil anys d'antiguitat, trobada a les parets de les coves de Tassili, al desert del Sàhara.

Com hem pogut veure, la pràctica dels saurins és molt antiga i el testimoni arqueològic que hem exposat així ho demostra. Però encara podem inferir, a partir d'altres documentacions, el caràcter dirigent o de conductors de la comunitat que havien tingut antigament aquests cercadors d'aigua, pel fet que la facultat de trobar-ne els situava en una posició privilegiada davant del grup. És el cas del profeta Moisès: l'Antic Testament relata com, amb una vara, símbol també de poder, obrí una font per assedegar el seu poble. Quelcom semblant passa amb sant Magí,

la llegenda del qual explica que és capaç de fer brollar una font a la Bufraganya usant un bastó.

Si bé aquests tipus de recerques van ser posades en entredit i fins i tot perseguides per l'església per considerar que entraven en el camp de la màgia i de la bruixeria, cal dir que va ser notòria aquesta activitat entre clergues. Els monjos del Císter van destacar en aquesta pràctica a l'hora de situar els emplaçaments dels seus monestirs. Pel que fa al perfil actual del saurí a Catalunya és molt transversal, ja que hi trobem persones de totes les procedències, formacions, professions i estrats socials. Tot i així, la majoria són gent de la terra, que la coneixen en profunditat i l'estimen.

Pel que fa als estris, eines o útils dels quals es valen els saurins per fer les seves traballes podem agrupar-los en dos grups: les varetes i els pèndols. En el primer grup hi trobem, com ja hem descrit, les varetes en forma d'"Y", que són preferentment de fusta d'avellaner, però també poden ser d'altres fustes com per exemple de garrofer, de lledoner, de sarment, etc. Fins i tot hi ha qui se les fabrica amb plàstic. També hi ha qui fa ús dels metalls per fer varetes de coure, que es fan servir en jocs de dues peces. El grup dels pèndols aplega tot un seguit d'estrís heterogenis, alguns de fabricació molt rudimentària formats per un còdol penjat d'un cordill, fins alguns que utilitzen un rellotge suspès d'una cadena, una plomada d'obra, o els més sofisticats, fabricats amb cristalls de quars polits sospesos amb una cadena de metall preciosa. També hi ha la possibilitat que el saurí no faci servir cap mena d'estri en les seves recerques.

Els procediments i tècniques són força semblants entre tots els saurins. El que pot tenir variacions són les interpretacions que dona cada saurí als movi-

